NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok VI. Kraków, środa 22 sierpnia 1923 Nr. 196

NOWY DZIENNIK

Adres redak[illegible]yi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu [illegible] Pczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123
Wszelkie [illegible] nadsyłać wprost do Administracyi.
[illegible] Redakcyi nie będą uwzględnione.
[illegible] rękopisów nie zwraca.
Redaktor [illegible] przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru Mp. 2000

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 38.000, kwart. 114.000
w Krakowie z odnoszeniem do domu mies. 42.000, kwart. 126.000
Na prowincyi: z przesyłką pocztową mies. 45.000, kwart. 135.000
Za granicą: z przesyłką pocztową mies. 65.000 kwart. 195.000
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 600 Mp., wiersz milimetr. 1-szpalt. 750 Mp. Nadesłane 2250 Mp. Wiersz milimetrowy 1-szpalt. w tekście 3000 Mp. Wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie 3750 Mp., Gratulacye 2500 Mp. Inser. zamiejsc. o 50%, zagr. o 100% droższe

N[illegible]zasadniczy optymizm.

Kraków, 21 sierpnia.

(*Ir.*) Napływające w ostatnich dniach z Londynu, Paryża i Berlina wiadomości i relacye o stanie sprawy reparacyjnej brzmią wcale optymistycznie. Zagadkowy ten optymizm pozbawiony jest jednak głębszego uzasadnienia. Bo, jakkolwiek na odcinku niemieckim frontu reparacyjnego zaszły zasadnicze zmiany i przesunięcia sił, ułatwiające pewne zbliżenie [illegible] tychczasowych kontrahentów, to jednak resztę horyzontu bojowego zalegają jeszcze dość gęste mroki. Oczekiwana zaś z taką niecierpliwością mowa Poincarego wygłoszona w Charleville nie daje bynajmniej dostatecznych powodów do uderzenia w ton bezkrytycznego optymizmu i szumnych zapowiedzi. Jedno tylko daje się dotąd stwierdzić: przesilenie z powodu sporu reparacyjnego pomimo noty angielskiej nie uległo zaostrzeniu. Mowa zaś Poincarego, stanowiąca introdukcyę do oczekiwanej noty francuskiej, jest wyrazem tego ożywiającego dziś całą dyplomacyę koalicyjną pragnienia, by uniknąć wszystkiego, coby mogło sytuacyę jeszcze pogorszyć. Jeślibyśmy zaś z tego punktu widzenia rozpatrywali wspomnianą właśnie mowę, wówczas rzuca się w oczy, że polemizując z wywodami Stresemana czy też z argumentami noty angielskiej unika Poincare na razie skonkretyzowania obecnego stanowiska Francyi wobec zmian, jakie zaszły w Niemczech, czy też w Anglii. Wprawdzie z tonu tej mowy daje się bezsprzecznie wyczuć tendencya złagodzenia napięcia, ale wszystko to razem nie stanowi jeszcze zapowiedzi zasadniczych zmian.

Istotnie bliższy wgląd w obecną sytuacyę nasuwa szereg wątpliwości i czyni nadzieje optymistów dość iluzorycznemi. Stany Zjednoczone, których ingerencya w spór Europy stanowi pium desiderium tak wielu kół politycznych po obu stronach, stoją na razie na uboczu, pilnie jedynie obserwując bieg wydarzeń.

Prezydent Coolidge w swem oświadczeniu, złożonem niedawno wobec sprawozdawców dziennikarskich stwierdził lakonicznie, że Ameryka kroczyć będzie dalej po raz wytyczonej drodze. Innemi słowy ingerencya Stanów Zjednoczonych w sprawy europejskie mogłaby dopiero wówczas dojść do skutku, jeśliby Europa wyrównała wkońcu wszelkie dewastujące ją spory polityczne, przyczem nie zdradzają one najmniejszej ochoty zrezygnowania z jakiejkolwiek części długów miedzy koalicyjnych.

Na razie jednak sprzymierzeni dalecy są jeszcze od uzgodnienia swego programu działania. Tocząca się dyskusya francusko-angielska uwydatnia coraz jaskrawiej głębokie różnice zdań. Anglicy odmawiają okupacyi Ruhry sankcyi prawnej, a domagają się nawet ewakuacyi. Zagłębia już z chwilą, gdy Niemcy dostarczą dostatecznych gwarancyi, podczas gdy Francya — jak wiadomo — zapewnia, że ewakuacya może nastąpić dopiero równolegle ze spłatą odszkowań.

Nie mniejsza rozbieżność zachodzi pomiędzy stanowiskiem Anglii a Francyi, gdy chodzi o ocenę zdolności płatniczej Niemiec. Podczas gdy Anglia lansuje myśl przekazania sprawy międzynarodowej komisyi rzeczoznawców, Francya odrzuca bezwzględnie wszelką próbę rewizyi postanowień z dnia 5 maja 1921 r.

A wszystkie te zagadnienia sporne wikła ponadto bolesne zagadnienie długów międzykoalicyjnych. I tu nota angielska rozwiała na razie wszelkie iluzye.

Zrozumiałem się więc staje, że mowa Poincarego nie mogła w spór o odszkodowania wnieść nic nowego, a punkt ciężkości nadal spoczywa w Berlinie, gdzie przeciw kanclerzowi Stresemannowi ruszyły już pierwsze podjazdy nacyonalistyczne. Na razie niesłusznie. Bo i swej mowie programowej nowy kanclerz nie umiał przeprowadzić wyraźnie i naocznie granicę odgradzającą jego plan działania od programu Cuna.

Tak więc nic na razie nie zapowiada zamknięcia okresu wymiany not, pod których znakiem właśnie stoimy.

Polemika Poincarego z notą angielską i Stresemannem

Przeciw próbom rozluźnienia przymierza. — O porozumienie. — Niemcy sprowokowały. — Warunek trwałego pokoju.

Paryż. PAT Przemawiając w Charleville na uroczystości odsłonięcia pomnika ku czci poległych Poincare wspomniał o zwycięskiej ofenzywie 18 roku, kiedy to sprzymierzeni działali tak, jednomyślnie, iż zdawało się, że zakończą razem ny. Istotnie obrachowali oni wspólnie traktaty w dobie pokoju dzieło rozpoczęte w czasie wojtworząc nową mapę Europy. Łatwo zrozumiałą jest konieczność jednolitości w czasie niebezpieczeństwa. **Opinia publiczna narodów powinna przeciwstawić się egoistycznym próbom rozluźnienia jedności sojuszników.** Francya zawsze jest gotowa szukać wraz ze sprzymierzeńcami sposobu ulżenia jej cierpieniom. Statystyka wykazuje, że Anglia myli się, przypisując bezrobocie w swoim kraju okupacyi zagłębia Ruhry. Zamiast dyskutować o legalności wziętych przez nas zastawów, należałoby raczej szukać praktycznych sposobów rozwiązania sprawy. Jedynie pokój zawarty na trwałych podstawach może przywrócić ekonomiczną równowagę Europy, taki pokój wymaga lojalnego wykonania traktatów. Francya nie żąda niczego więcej ponadto a Anglia nie może nic innego chcieć, wobec czego **powinnibyśmy się porozumieć.** Zagranicą zaczynają już lepiej rozumieć szczerość naszych intencyi, zaczynają znajdować śmiesznemi oskarżenia o imperyalizm.

Stresemann zarzucił nam, jakobyśmy sprowokowali Niemcy, lecz wyzwanie wyszło od tych, którzy sami się świadomie uczynili niewypłacalnym. Jeżeli nikt ze sprzymierzonych nie kwestyonował w roku 1914 naszego prawa do Alzacyi i Lotaryngii, to stało się to dlatego, że od roku 1860 nikt nie aprobował tej niesprawiedliwości. Przemówienie swoje zakończył Poincare: Oby sprzymierzeńcy przypomnieli sobie, że pokój niesprawiedliwy jest zawsze niepewny, ale czemś jeszcze niepewnem mógłby się stać pokój sprawiedliwy, o ileby się tolerowało uchybienia jego podstawowym zasadom. Jedyną rozsądną i leżącą w interesie pokoju podstawową zasadą jest, iż musimy szanować przyjęte zobowiązania innych do tego zmusić.

Dzisiaj odpowiedź francuska

Paryż. PAT. Odpowiedź francuska zostanie wręczona w Londynie dnia 21 bm.

Polityka reparacyjna Ameryki nie uległa zmianie

Nowy Jork. (AW) Jak donosi New York Times, amerykański sekretarz Stanu Hughes wysłał identyczne noty do Anglii, Francyi, Belgii i Włoch i Niemiec, w których stwierdza, że objęcie urzędów przez [illegible] prezydenta Ameryki nie przyniosło żad[illegible] w stanowisku Stanów Zjednoczonych [illegible] nie do problemu reparacyjnego. Jeżeli [illegible] tarza, że [illegible] yka po zostaje przy punkcie widzenia swojego sekretarza Stanu, to oznacza to powtórzenie, wysuniętego już poprzednio projektu utworzenia komisyi finansowych rzeczoznawców. Zdaniem dziennika, które opiera się na pewnych informacyach, to powtórzenie wspomnianego projektu należy uważać za wskazówkę dla rządów, że stanowisko Ameryki pozostało to samo, mimo zmiany rządu.

Chamberlain o groźbie rozbicia ententy

Londyn. PAT. Były minister spraw zagranicznych Chamberlain wygłosił w Birmingham mowę, w której krytykując politykę obecnego gabinetu angielskiego wobec Francyi oświadczył, że ententa jest obecnie poważnie zachwiana i przez niezręczność w dalszych rokowaniach z łatwością może nastąpić zerwanie. W tym wypadku poszłyby na marne wyniki prac ostatnich 13 lat, które zostały osiągnięte przez zbliżenie między Anglią i Francyą.

Sekwestr 10 samolotów francuskich

Decyzya Rady Ambasadorów na korzyść Niemiec

Wiedeń. (AW) Wedle informacyi „Neues Wiener Journal" rząd niemiecki obłożył sekwestrem dziesięć samolotów francuskich, które odbywając drogę na Wschód zmuszone były lecieć nad terytoryum państwa niemieckiego. Sekwestru donokanano w chwili ich wylądowania w Niemczech. Wywołało to wielkie oburzenie w Paryżu, zwłaszcza w kołach nacyonalistycznych, które atakują z tego powodu Poincarego, zarzucając mu słabość w stosunku do Niemiec. Interwencye rządu francuskiego w Radzie ambasadorów, w kierunku wywarcia nacisku na Niemcy, miały, wedle dalszych doniesień dziennika pozostać bez skutku, gdyż Rada ambasadorów wychodzi z założenia, że w myśl postanowień międzynarodowego prawa lotniczego, Niemcy działały w ramach ich uprawnień.

Drożyzna w Belgii

Bruksela. PAT. Koszty utrzymania w Brukseli ostatecznie znacznie wzrosły. Kilogram chleba kosztuje 1 fr. 30 centimów, kilogram mięsa 13 franków. Wzrosły również ceny masła, jaj i innych produktów pierwszej potrzeby.

Wiadomości polityczne z kraju

Marsz. Piłsudski pod kontrolą ajentów policyjnych

Warszawa. (Tel. wł.) „Robotnik" podaje nader charakterystyczny, niemal senzacyjny fakt, iż do Wilna, dokąd marszałek Piłsudski wyjechał celem wygłoszenia kilku odczytów, wysłany został p. Swałkin, w towarzystwie dwóch oficerów, by spełniać kontrolę policyjno-polityczną nad pierwszym marszałkiem Polski!

P. Swałkin — opowiada w dalszym ciągu „Robotnik" — szef politycznej defenzywy w Warszawie, wydalony został ze służby po zajściach z dnia 11 grudnia ub. r. Już to samo stanowi dziś wystarczającą zasługę, by nasz rząd chjeno-piastowski przywrócił go na dawne stanowisko.

A zatem — Swałkin, jako kontrolor „narodowego sprawowania się" Józefa Piłsudskiego!...

Znamienne!

Przeniesienie zwłok prez. Narutowicza na Wawel

Warszawa. (Tel. wł.) Jak wiadomo, zostały zwłoki zamordowanego prezydenta Rzeczypospolitej, Gabryela Narutowicza, pochowane tymczasowo w podziemiach katedry warszawskiej, gdyż książę biskup krakowski spóźnił się z wydaniem zezwolenia na pochowanie ich na Wawelu, wśród najbardziej dla Polski zasłużonych mężów.

Obecnie jednak, wobec zbliżającej się pierwszej rocznicy śmierci Prezydenta, stała się znów aktualną sprawa przeniesienia zwłok Jego na Wawel. Na swem ostatniem posiedzeniu uchwalił Komitet uczczenia pamięci prezydenta Narutowicza, podjąć odpowiednie kroki, celem uzyskania zgody księcia biskupa krakowskiego, tak, by w dzień 16 grudnia, który to dzień będzie przez wszystkich obywateli obchodzony, jako żałoba narodowa, przeniesione zostały śmiertelne szczątki Prezydenta do Krakowa na Wawel, z honorami, które przysługują Prezydentom Rzeczypospolitej.

Urlopy kuracyjne czy porachunki partyjne

Warszawa. (Tel. wł.) P. minister spraw wojskowych rozkazem dziennym z dnia 20 sierpnia br. udzielił następujących urlopów:

W departamencie II. jazdy, pplk. Grabowskiemu Eugeniuszowi, szefowi wydziału remontu, 4-tygodniowego urlopu wypoczynkowego z dnia 19 sierpnia br. Zastępstwo obejmie u. w. VI. r. Stroynowski Ignacy.

W. departamencie VI. wojsk techn. płk. Stawińskiemu Stanisławowi, 6-tygodniowego urlopu kuracyjnego z dnia 2 sierpnia br.

W departamencie X. spraw poborowych płk. szt. gen. Froehlichowi Karolowi, szefowi wydziału poborowego, 4-tygodniowego urlopu kuracyjnego i 2-tygodniowego urlopu wypoczynkowego z dnia 20 sierpnia br. Zastępstwo obejmie ppłk. Zupański.

Stan zdrowia marszałka Rataja

Warszawa. PAT. Stan zdrowia marszałka Rataja nie budzi żadnych obaw. Wczoraj wiele osób ze sfer politycznych zwracało się do lecznicy „Omega", gdzie dokonano operacyi i gdzie przebywa dotychczas p. Rataj z zapytaniem o jego zdrowie. Do marszałka nikogo jeszcze nie dopuszczono oprócz najbliższej rodziny.

Wyjazd delegata na Kongres antyalkoholiczny

Warszawa. PAT. Dr Rafał Radziwiłłowicz wyjechał, jako delegat rządu polskiego na międzynarodowy kongres antialkoholiczny w Kopenhadze.

Opłaty szkolne w złotych

Warszawa. (AW) Konferencya odbyta w ministerstwie oświaty zastanawiała się nad ustaleniem opłat szkolnych i taksy egzaminacyjnej w złotych polskich. Rozporządzenie to zostanie podane do wiadomości publicznej po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów.

Ułaskawienie Fedaka?

Lwów. (AW) Uchwalona przez sejm ustawa amnestyjna nie objęła Fedaka i towarzyszy. Obecnie krążą pogłoski w sferach ruskich, że wkrótce nastąpić ma ułaskawienie Fedaka na prośbę rodziny, poczem wyjedzie on za granicę.

Proces morderców Twerdochliba

Lwów. (AW) Dnia 17 września rozpocznie się tutaj rozprawa przeciwko mordercom Twerdochliba. Budzi ona wielkie zaciekawienie.

Straszny wybuch bomby w pobliżu toru kolej.

Lwów. (Tel. wł.) Mieszkaniec Lwowa, Kowalski, wracając wraz z rodziną z Winnik do domu, zauważył na torze kolejowym w lesie za Winnikami leżącą puszkę metalową. Ponieważ właśnie w tej chwili nadjeżdżał pociąg, Kowalski czemprędzej rzucił puszkę w bok. Wówczas nastąpiło coś strasznego: puszka wybuchła z niesłychaną siłą, obrywając Kowalskiemu obie nogi. Reszta członków rodziny jego uległa ciężkim obrażeniom.

Jak się okazało, ma się tu do czynienia z próbą zamachu, którego dokonać zamierzała jakaś tajemnicza ręka.

Niefortunny gulden gdański

Warszawa. (AW) „Rzeczpospolita" donosi z Gdańska: Gdańskie koła finansowe uważają cały pomysł waluty własnej Gdańska za przedsięwzięcie nieudałe, podyktowane jedynie bezradnością i beznadziejnością położenia. Podnoszą one, że jeśli ani Francyi, ani Belgii, czy Włochom, ba nawet Szwecyi i innym państwom neutralnym mimo wszelkich wysiłków i środków nie powiodło się utrzymać swoich walut na kursie złotym to tem mniej będzie to mógł uczynić senat gdański ze swoim guldenem. Koła te uważają gulden za nową edycyę marki niemieckiej.

Jarmark w Królewcu

Królewiec. PAT. Obecny jarmark jesienny w Królewcu przedstawia się daleko gorzej, niż jarmarki poprzednie. Wystawione towary nie odpowiadały ani ilościowo, ani jakościowo wystawie wiosennej. Ruch w oddziele tekstylarnym był bardzo słaby. Ceny podawano w guldenach holenderskich albo frankach francuskich przeliczonych po kursie dnia na marki niemieckie. Ze względu na brak gotówki popyt ze strony Prus wschodnich był słaby, popyt ze strony krajów bałtyckich również nie wielki. Ze względu na niekorzystną tendencyę na rynku walutowym, jarmark królewiecki zamknięto po pięciu dniach.

Zastrzeżenia Bawaryi co do rządu Stresemanna

Monachium. (AW) Objęcie rządów w Niemczech przez gabinet koalicyjny, zdaje się wywoływać poważniejsze wątpliwości w Bawaryi. Onegdaj odbyła się Rada ministrów bawarskich, na której zastanawiano się nad stosunkiem Bawaryi do nowego rządu. Przedewszystkiem dano wyraz ubolewaniom z powodu ustąpienia dra Cuno. Wyrażając przy tem nadzieję, że pełna powodzeń jego polityka zagraniczna będzie kontynuowana. Z wyraźnym adresem w stronę rządu wystosowano ostrzeżenie przed ewentualnymi bezpośredniemi rokowaniami z Francyą. Obawy rządu bawarskiego idą jeszcze dalej, szczególne zastrzeżenia ma Bawarya co do tych ministeryów, które obsadzone są so cyalistami. Po raz pierwszy też Rada ministrów bawarskich wypowiedziała zupełnie jawnie, że w razie ewentualnego konfliktu między rządem Rzeszy a Bawaryą ta ostatnia nie pójdzie na żadne ustępstwa, jeżeli będzie chodziło o jej suwerenność. Również i polityka podatkowa gabinetu dra Stressemanna wywołuje niezadowolenie. To stanowisko rządu bawarskiego wywołane zostało koniecznością określenia granicy ustępstwa rządu bawarskiego w stosunku do nowego gabinetu.

Horrendalne cyfry

Berlin. PAT. Polradio. W ciągu tygodnia od 10 do 17 bm. wzrost kosztów utrzymania w Niemczech wynosił 148.8 proc. Wskaźnik cen w porównaniu z cenami przedwojennemi wyraża się liczbą 439 tysięcy 990.

NADESŁANE.

Salomon Efroim Löffler

zmarł dnia 20 sierpnia 1923 w 85-tym roku życia.

Obrzęd pogrzebowy odbędzie się w środę, dnia 22. sierpnia 1923 o godzinie [illegible] południe z domu przedpogrzebowego [illegible] izraelickiego, na który krewnych i [illegible] zaprasza

[illegible] Rodzina.

Przyjaźń niemiecko-sowiecka

Berlin. (AW) Prezydent Rzeszy [illegible] rosyjskiego posła Krestińskiego, który [illegible] listy uwierzytelniające, jako przedstawiciel Związku socyalistycznych republik sowieckich. Poseł wyraził przy tem życzenie poparcia jego pracy w kierunku ukształtowania pomyślnych stosunków między oboma państwami. Odpowiadając wyraził prezydent Rzeszy nadzieję, że nowy organizm państwowy Rosyi ułatwi jeszcze rozwój stosunków rosyjsko-niemieckich.

Rozruchy w Odessie

Ryga. (AW) Wedle nadeszłych tu z Rosyi wiadomości w gubernii jekaterynosławskiej i na Kaukazie, oraz w Odessie wybuchły poważne rozruchy w związku z rekwizycyami zboża na cele eksportowe. W Odessie zrabowano cały szereg magazynów ze zbożem. Ludność przybrała tak groźną postawę, że komisarze musieli zawezwać asystencyi wojska, dla przeprowadzenia planów rządowych.

Radic w Londynie

Londyn. PAT. Przywódca radykalnej partyi chłopskiej kroackiej Radic przybył tu.

Komunistyczny bojkot Finlandyi

Ryga. PAT. Z inicyatywy komunistów rosyjskich wszystkie partye komunistyczne Skandynawii przygotowują bojkot Finlandyi, jako odpowiedź na ostatnie aresztowanie komunistów i represye rządu finlandzkiego wobec komunistów. Komuniści usiłują zmusić robotników do zaniechania transportów do Finlandyi.

Ryga. PAT. Moskiewski komitet wykonawczy trzeciej międzynarodówki wydał odezwę pt. „Precz z rządami białogwardzistów we Finlandyi. Odezwa nawołuje do oporu i przyrzeka pomoc ze strony bolszewików.

„Silna ręka" Mussoliniego

Praga. (AW) Wedle informacyi „Prager Presse" Mussolini rozciągnął kontrolę nad wyjazdami zagranicznymi posłów włoskich. W szczególności zwrócił on uwagę na posłów socyalistycznych. Onegdaj nie pozwolono socyalistycznemu posłowi Cawinie udać się Paryża, w charakterze sprawozdawcy „Avanti", pomimo, że miał zupełnie normalnie wystawiony paszport. Podobny los spotkał także i cały szereg innych posłów socyalistycznych.

Rugi faszystowskie

Medyolan. (AW) Deputowany Farinacci, któremu powierzono zadanie reorganizacyi obozu faszystycznego w Rzymie i na prowincyi, wykluczył z szeregów partyi 40,000 członków. W przeważnej części są to spóźnieni adherenci stronnictwa faszystycznego przyłączyli się bowiem do ruchu dopiero po zwycięstwie Mussoliniego. Działalność deputowanego należy rozpatrywać w związku z wielką akcyą rugów, jaką Mussolini zamierza w najbliższym czasie przeprowadzić dla oczyszczenia, jak powiada, „szeregów faszystycznych", aby nieutrudniać rządowi pracy. Wedle programu ma być usuniętych około 20,000 niezbyt pewnych członków, którzy nie stoją na wysokości zadania. Deputowany ma otrzymać polecenie kontynuowania swej pracy we wszystkich prowincyach państwa włoskiego.

Listy z XIII Kongresu syonistycznego

VII.

Wśród wirów Kongresu.

Karlsbad, 16 sierpnia.

Ostatni mój list zakończyłem zapowiedzią wypogodzenia się sytuacyi na Kongresie.

Zapowiedź ta nie okazała się mylną. Oczekiwana tuż po przemówieniu Dra Chajesa mowa programatyczna Weizmana wygłoszoną została dopiero we środę w nocy, oczywiście nie bez porozumienia i zabiegów Komisyi permanencyjnej, która pracuje jak galarnik: dniem i nocą.

Mowa ta była jako całość doskonalą. Oznaczała ona wyciągnięcie ręki do kongresu celem zażegnania przesilenia, jakie się wywiązało na skutek głosowania nad absolutoryum, a jakie ciążyło nad kongresem przez całe dwa dni. Ta skłonność do zgody przejawiła się przedewszystkiem w unikaniu tonu polemicznego, czem dość znacznie grzeszyły, poprzednie przemówienia Weizmana. Merytorycznie zawierała ona silniejsze podkreślenie potrzeby zwołania, kongresu żydowskiego w sprawie Jewish Agency i przyznanie się do wytrwalszej metody politycznej w sprawie realizacyi deklaracyi Balfoura. W tych dwóch zatem momentach, wokoło których skupia się opozycya z prawej i lewej strony Kongresu, mowa przyniosła pewne novum, ażeby nie użyć nie zbyt ładnego wyrażenia cofnięcie się z zajętego stanowiska.

Jeden z głównych członków Komisyi politycznej kongresu, Dr. Wiktor Jacobson w sposób bardzo trafny ujął walkę, jaka się toczy o system w naszej polityce palestyńskiej. Stwierdził on słusznie, że opozycya przeciw systemowi uległości i kompromisu, jaki wedle niej reprezentuje Weizman, nie podaje żadnego innego systemu pozytywnego, albowiem system protestów i mobilizowania woli ludu nie jest systemem realnej pracy politycznej, a tylko sposobem wyrażenia niezadowolenia. Dlatego system, którego domaga się opozycya, jest niczem innem, jak „zaprzeczaniem systemu Weizmana". Nie da się jednak z drugiej strony zaprzeczyć, że system Weizmana zastosowywania się do faktów dokonanych a dyktowanych przez innych w wielu wypadkach uwieńczony był — porażkami. Potrzebna tedy jest „rozbudowa systemu dotychczasowego", większa intenzywność i czujność, prewencyjna zapobieganie a nie krytyka ex post.

Ten punkt widzenia jest wspólny całemu Kongresowi a ujawnił się wyraźnie w tem, że nawet uchwalony wniosek na udzielenie absolutoryum (Hitachduth i centrum) nie zawierał zadowolenia z politycznych wyników pracy egzekutywy i o tyle zbliżał się do wniosków opozycyjnych.

Otóż właśnie tę potrzebę większej intenzywności podkreślił Weizman w swej mowie programatycznej, powtarzając niejednokrotnie, że polityka nasza powinna „wytrwale i z naciskiem" domagać się usunięcia braków i realizacyi postulatów naszych. Uczynił to zresztą już przedtem w komisyi politycznej w znakomitem eksposé, kierownik polityczny przy egzekutywie palestyńskiej colonel Kish. Expose jego ośmieliło opozycyę, a „partyę rządową" sprowadziło z drogi wyrozumiałego wobec egzekutywy oportunizmu na drogę śmielszego podkreślenia rewizyi naszego systemu politycznego, zdobywając sobie niepodzielne uznanie całej komisyi, który w Kishu poznała właściwego człowieka na właściwem miejscu.

Jeśli dodam, że mowa Weizmanna nacechowana była nadzwyczaj trafnym politycznym umiarem we formie, to dziwić się nie można, że wrażenie jej było doskonałe, mimo, iż ganiono drobne jej szczegóły.

Skutek mowy był też natychmiast widoczny. Opozycya straciła ostrze w swej krytyce, centrum z ulgą i większą serdecznością zbliżyła się do Weizmana, a Mizrachi pod wpływem enuncyacyi Weizmana w sprawie kongresu żydowskiego przystąpiła do rewizyi swego opozycyjnego stanowiska pro- futuro.

O ten sukces taktyczny właśnie chodziło, aby wzmocnić i rozszerzyć większość przy zbliżającem się głosowaniu nad sprawą Jewish Agency, nad wyborem egzekutywy i dziesiątkami wniosków, które z różnych komisyi zaczęły od wczoraj wpływać na plenum Kongresu.

Nastąpiło tedy wypogodzenie się sytuacyi. Zewnętrznem, politycznem jego dowodem było zwycięstwo umiarkowanego kierunku w Mizrachi, reprezentowanego przez rabina Broda nad nieprzebłaganem stanowiskiem posła Farbsteina. Nowa większość zaczęła się krystalizować, choć z drugiej strony zachodziła obawa zrażenia sobie drobnej, nieznacznej części lewicy tj. Poale Syonu, który, jak wiadomo, głosował za pierwszą częścią absolutoryum. Trudno. W taktyce politycznej 70 głosów Mizrachi waży więcej niż 9 głosów Poale Syonu.

W kuluarach powtarzają sobie też bon mot, że Weizman chciał otrzymać absolutoryum z rąk centrum i lewicy, a wotum za Jewish Agency pragnie uzyskać z rąk centrum i prawicy. Istotnie też zanosi się na to.

Jeszcze jeden moment z mowy Weizmana godzi się podkreślić. Przemówienie Chajesa do Weizmana mimowoli, choć bez zamiaru, wywołało wrażenie, jakby było nietaktem wobec równio ważnego dla pracy naszej Sokołowa. Wrażenie to zatarte zostało w znacznej mierze, że Weizman podkreślił, iż mowa jego jest także wyrazem poglądu Sokołowa.

Mimo wszystko nie wszystkie problemy zostały do tej chwili zgodnie załatwione. Nie zmalały trudności w sprawie przyszłego składu egzekutywy, szczególnie ze względu na zapowiedzianą przez Weizmana reorganizacyę egzekutywy palestyńskiej, co znowu wydobyło na wierzch podobnie jak na poprzednim Kongresie osobę Uszyszkina, stanowiącą program i dlatego zarzewie nowych tarć w Komisyi permanencyjnej.

Poza sceneryą tych głównych problemów kongresu — polityki naszej i sprawy Jewish Agency, zaprawionej z natury rzeczy ze względu na ocenę kwalifikacyi osób momentami osobistemi, toczy się jednak cicha, twórcza praca w Komisyach, w których budują się szczegóły naszej najbliższej pracy. To państewko w miniaturze, o którem już wspominałem, tutaj oddycha i wykuwa swe formy życiowe, a ponad odmętami walk i tarć zbiegają się w jednem ognisku wszystkie nasze wysiłki dla dobra wspólnej sprawy.

Kto nie chwyta wrażeń teatralnego punktu widzenia i głębiej się wsłucha w to wartko pulsujące życie, ten rozpozna, że ono coraz śmielej wydrąża sobie łożysko wśród przeciwieństw i trudności.

Napotkać można nie rzadko delegatów, którzy z troską patrzą na tarcia stronnictw kongresowych i osób w chwili, gdy jedność jest nakazem chwili. Troska ta jest — zdaniem mojem — pewną formą neurasteni politycznej, która pragnęłaby żywe zbiorowisko ludzi, namiętnych i wierzących w s w e i tylko swe przekonania obserwować jako koncert symfoniczny — wśród ciszy, idealnej.

Życie, a tem bardziej polityczne nie jest ani romansem jak mówił jeden z mych Kolegów, ani zgranym koncertem: posiada zgrzyty i dyssonanse. One są nieodłączną cechą życia i związanej z niem walki.

O to chodzi, by wypadkowa sił była twórcza, szła w górę coraz wyżej. Kongres nasz jest odzwierciedleniem życia i sił: wypadkowa ich idzie w górę, coraz radośniej.

VIII.

O wielki krok naprzód

Karlsbad, 17 sierpnia.

Wczorajsze plenarne posiedzenie Kongresu rozpoczęło się o 3 po poł. i trwało z 1½ godzinną przerwą do 3 nad ranem. Do godziny 10 odbywało się uzasadnienie wniosków i rezolucyi niektórych komisyi przez referentów, rzadko tylko przerywane żywszą dyskusyą, ilekroć w grę wchodziły interesy poszczególnych stronnictw.

Nie będę o nich pisał obecnie, gdyż wnioski te obejmujące setki problemów ze zróżniczkowanego aparatu naszej organizacyi i tak będą w całości przedrukowane w prasie, a zaznaczę tylko fakt znamienny: parlamentarną dyscyplinę naszych stronnictw.

Kongres nasz dalekim jest jeszcze od form parlamentu angielskiego, gdzie słowo przewodniczącego jest bezapelacyjne, gdzie każdy przeciwnik otrzymuje epitet „czcigodny" nawet w

Hatkufa

(Dokończenie *)

Zwycięską ręką z zapasów z metrum Horacego wyszedł język hebrajski w tłómaczeniach ód i epod. Jeszcze raz pokazał nam język hebrajski, że ogarnąć potrafi po swywolnych anakreontykach i sól attycką Horacego. Niekiedy jednak z powodu rymów, które tłumacz ód p. J. Friedman koniecznie wprowadzić postanowił, daje się odczuć chętka zobaczyć je pod ręką np. Czernichowskiego. Sonety Szekspira przytłaczają swym ciężkim stylem z okresu maskilów.

Dwie trzecie działu poezyi zajmuje swoim poematem „W ustroniu" Szymonowicz. Poeta pędzony z miejsca na miejsce wraz z resztą nieszczęśliwej braci udaje się wreszcie do kraju ojców, lecz i stamtąd zaraz wraca do swej ustronnej samotni, by, wpatrzony w kłęby dymu unoszącego się z fajki, tworzyć poematy o wszystkiem i niczem. Łatwość wiersza i wytworny rym wskazują na to, że i talentowi Szymanowicza urósł brzuszek, co czyni go mniej sympatycznym od tego Szymonowicza, co pisał „nad rzeką Kebar". O innych dwóch młodych poetach z tego tomu można powiedzieć to samo, że wytworny rym i bogactwo metrów jest tak samo podejrzane jak, jak przed dwudziestu laty podejrzana była proza poetycka i uważana za konika młodych początkowych poetów. Wybija się wiersz Crudnera „Dzwon" okazujący ślad fonetycznych reminiscencyi „Dzwonów" Poego. Sztajnbergowi nie było dość dwieściekilkadziesiąt stron swego tomu poezyi i brnie przy każdej sposobności dalej w tym samym kierunku. Zaś p. dr. pr. Aron Kaminka przypomniał sobie stare, dobre czasy, kiedy się pisało wiersze i odkrywa nam „tajemnice świata" w symfonii panteistycznej, w której zabierają głos karakon, kruk, Boreasz, kłos i drugi, chłopiec i starzec. W łączności z tem trzeba o nim powiedzieć, to co Goethe powiedział o sobie: — „Sie dachten alle ich wäre in Erfurt und ich war schon in Weimar". Bo wszystkim prawdopodobnie wiadomo, że Kahan to już nie Kahan, ale Ben-Hajmini. (Czyta się jak się pisze). A więc, jak widzimy, wszelkie predyspozycye konieczne do dostania się na Parnas Kahan już posiada wraz z koniecznym, czysto hebrajskim, pseudonimem na starość. A oprócz tego pisze Kahan heksametry na wzór i w rodzaju swoich, w tej że Hatkufie drukowanych „Liścików", w których bombastyczny styl miesza się z koturnowym patosem i tworzy jeszcze jeden poroniony płód pur sang neo-hellenizmu.

Dział krytyki rozpoczyna Fichman essay'em o twórczej krytyce. W zdaniach krótkich, jędrnych, wyglądających raczej jako tezy, definiuje on krytyka-twórcę, dając mu miejsce w wielkiej rodzinie twórców ludzkości. Pozatem ciągnie Fichman swoje pośmiertne wspomnienia o Gordonie i Ben Jehudzie.

F. Lachower oprócz jubileuszowego artykułu o Wassermanie, ogłasza dalszy ciąg swej krytycznej rozprawy o Bin Gorionie (Berdyczewskim), którego dzieła wybrane wychodzą ciągle nakładem Sztybla. Rozprawę tę cechuje, jak zawsze u Lachowera, frazeologiczna mglistość.

Dr. J. Goldberg daje sylwetkę sławnego kopenhaskiego semitologa prof. Dawida Simonsena, gdzie dowiadujemy się ku nieopisanej radości, jak się odbyło pierwsze posiedzenie komitetu dla ratowania Żydów wschodnich, ale dla poznania poglądów Simonsena odsyła nas autor artykułu do dzieł tegoż. R. Binjamin, zasłużony fejletonista, zebrał i wydrukował kilka anegdot z życia (dość wesołego zresztą) Imbera, twórcy „Hatikwy" i pize nam list o stanie politycznym w Erec. J. Rabinowicz zapoznaje nas z rozwojem „Hopoejl-Hacairu" organu partyi palestyńskiej o tej samej nazwie i jego zasługą dla historyi rozwoju języka hebrajskiego, a Burla z współczesną literaturą arabską.

Chaim Löw.

*) „Nowy Dziennik" nr. 194 z 20 bm.

najzacieklejszej polemice. mimo to jednak stwierdzić należy nieprzecietną dyscyplinę w obrębie poszczególnych partyi, co szczególnie uderza w ortodoksyjnej „Mizrachi", a nadto respekt przed powziętymi uchwalami. Rzadko, bardzo rzadko słyszeć można jakieś „pfuj" lub „hańba", choćby poprzednio dyskusya była namiętna. Braki widać natomiast w innym kierunku: przemówienia przybierają zbyt często zwlaszcza u lewicowych leaderów charakter przemówień zgromadzeniowych, co tłumaczy się przedewszystkiem poza oryentalnym temperamentem nas wszystkich, faktem, że na krótkiej przestrzeni czasu przewala się tyle różnych spraw, w których chciałoby się jak najszybciej przekonać przeciwnika i niezdecydowanego, że wprost brak czasu, by mówić krótko.

Ciągle, wytlumaczone skracanie czasu przemawiania również przyczynia się do pewnej nerwowości i impulzywności.

Poza tem jednak dyscyplina jest większa niż w niektórych środkowo europejskich sejmach i parlamentach.

Uznają ten fakt wszyscy reprezentanci prasy (jest ich stu kilkudziesięciu) zastępujący na kongresie nie tylko prasę żydowską, ale prasę innych narodów i wielu państw. Prasa polska należy do tej bardzo nielicznej grupy, która — nie jest tu zastąpioną, choć przecież właśnie prasa polska ze względu na znaczny odsetek Żydów w naszej Rzeczypospolitej powinna mieć choćby 2—3 zbiorowych korespondentów, aby „naocznie" przysłuchać się obradom „mędrców Syonu". Uchroniłoby to z pewnością pismo poważne jak „Czas" od takich prowokacyjnych, bo na mylnych informacyach i zaciekłej nieufności opartych artykułów, jak onegdajszy artykuł wstępny tego pisma pt. „Jewish Agency", któryśmy tu przyjęli z pobłażliwem politowaniem.

Wrócę jednak do spraw ważnych, lub co najmniej ważniejszych. Wczorajsze posiedzenie nocne przyniosło nareszcie rozstrzygnienie w sprawie „Jewish Agency". 164 głosami centrum i Mizrachi przyjęty został po referacie posla Thona wniosek komisyi permanencyjnej przeciw 87 głosów, grupy Grinbauma (frakcya demokr.), Poale Syonu, Zirej Syonu i części Hitachdutu (część się rozmyślnie absentowała, aby nie utrudniać sytuacyi) i grupki „Droru". Tak tedy, jak już wczoraj pisałem, „Mizrachi" przyłączyla się do większości w tej sprawie. Trzech delegatów, do których należał i podpisany wstrzymało się od głosowania, ponieważ wniosek Komisyi permanencyjnej nie ustalał jasno kwestyi i formy odpowiedzialności prowizorycznej „Jewish Agency" przed wspólną korporacyą.

Głosowanie trwało długo, bo kilka godzin. Fakt, że wszystkie wnioski tłumaczone są z oficyalnego języka hebrajskiego na angielski i niemiecki przedłuża wszystke głosowania. Tłumaczenie to służy nieznacznej mniejszości kongresu, albowiem blisko 80 proc. kongresu rozumie po hebrajsku. (Co za postęp!)

Druga przyczyną przewloki było to, że zgłoszono 3 wnioski mniejszości: grupy Grinbauma Zirej Syonu, Poale Syonu. Do ostatniego boju wystąpili Grinbaum, Szweiger, Locker. Grinbaum bronił się z rozpaczliwą rezygnacyą, nie bez słuszności odnośnie do punktu odpowiedzialności, nielitościwie analizował rezolucyę większości, uzasadniał własną, ale proch już był — wystrzelony. a blok większości zbyt silnie scementowany i znużony 10 dniowem przetrawianiem tej sprawy, aby cośkolwiek mogło go rozluźnić. Toteż wszystkie 3 przemówienia miały charakter głosu na pustyni i adresowane były raczej do abstrakcyjnej przyszłości niż do obecnego Kongresu.

Samopoczucie i takt większości uwydatniły się najlepiej w tem, że głosowała za wnioskiem Arlosoroffa, by przerwać posiedzenie na godzinę i dać grupom opozycyi możność skoordynowania swych 3 wniosków, z których zresztą ż a d e n — należy to wyraźnie podkreślić — nie odrzucał prowizorycznego rozszerzenia Jewish Agency przed Kongresem żydowskim. Różniły się one tak między sobą jak i w stosunku do wniosku większości zasadniczo formą ukonstytuowania tej prowizorycznej J. A., wyrazistością ujęcia, — w tym bowiem względzie rezolucya większości jest ciężka i zawiła — a wreszcie sprawą odpowiedzialności.

1½ godzinna przerwa nie doprowadziła jednak do uzgodnienia stanowisk między grupami mniejszości, może zresztą dlatego, że uzgodnienie to było taktycznie i moralnie bezcelowe, skoro pewnem było, że Kongres na wniosek pos. Thona przyjmie zasadę głosowania en bloc. przez co odpada wszelka możność poprawek lub pozytywnego ujawnienia jednolitego frontu opozycyi w własnym wniosku.

Tak się też stało. Mniejszość musiała ograniczyć się do zgodnego głosowania przeciw rezolucyi Komisyi permanencyjnej. Próbowala wprawdzie przez usta Dra Kacnelensona skłonić kongres do głosowania także nad rezolucyami mniejszości. ale to przeciwregulaminowe żądanie zostało ex praesidio odrzucone.

Sala, galerya i loże były przepełnione mimo późnej pory. Wśród ogólnego napięcia odbyło się głosowanie imienne zgodnie z wnioskiem, formalnym podpisanym regulaminowo przez 75 delegatów, bez żadnego incydensu, spokojnie i składnie.

Wynik głosowania został przez opozycyę przyjęty z zupełnym spokojem, przez większość oklaskami, tłumionemi jednak przez prezydyum, dla uniknięcia podrażnienia opozycyi.

Weizman — promieniał. Po raz pierwszy na tym Kongresie spadła zeń ponurość, ciemna jego twarz jakby zajaśniała.

Osiągnął swój cel nie bez ważnych modyfikacyi, lecz — osiągnął go. Ma elastyczną podstawę do pertraktacyi. choć związano mu ręce kooperacyą komitetu akcyjnego, zatwierdzeniem układów przez Mały Kongres no i terminem zwolania Kongresu żydowskiego „możliwie" w 3 latach.

Zwyciężył tedy kompromis między postulatem Kongresu żydowskiego — a koniecznością prowizoryum.

Egzekutywa ma wobec brzmienia uchwał możność uratowania zasady wspólnej i solidarnej odpowiedzialności prowizorycznej J. A. w ciągu pertraktacyi, że tego uczynić nie musi, to jest zdaniem mojem ze stanowiska wypróbowanych zasad naszego ruchu wadą uchwały.

Oby ją życie skorygowało dla dobra szybkiej odbudowy Erez Izrael, której wyłącznie służyć ma — Jewish Agency.

Dr. I. Schwarzbart.

Tekst uchwały Kongresu w sprawie Jewish Agency

Uchwalone przez Kongres rezolucye w sprawie Jewish Agency, brzmią:

1. Kongres zatwierdza powziętą przez poprzednie konferencye syońskie uchwałę w sprawie zwolania żydowskiego Kongresu wszechświatowego, poświęconego sprawom odbudowy Palestyny, jako żydowskiej siedziby narodowej, stwierdzając jednocześnie, że wybrana na Kongresie światowym, który ma być zwołany w ciągu najbliższych 3 lat, Jewish Agency, przejmie prawa i obowiązki organizacyi syonistycznej, wedle artykułu 9 mandatu palestyńskiego.

2. By jednak już teraz, do czasu zwołania żydowskiego Kongresu wszechświatowego, dać szerokim warstwom narodu żydowskiego możność uczestnictwa w odbudowie Palestyny, ma być Jewish Agency rozszerzona przez rychłe przyciągniecie przedstawicieli tych żydowskich organizacyi i związków, które stoją na gruncie mandatu palestyńskiego.

3. W tym celu upoważnia się Egzekutywę do utworzenia w porozumieniu z Kom. Akcyjnym, Rady (Council), złożonej z przedstawicieli zrzeszeń żydowskich różnych krajów, które to zrzeszenia stoją na gruncie deklaracyi Balfoura i mandatu nad Palestyną. Rada ta będzie pracowała wspólnie z syońskim komitetem akcyjnym. Celem współpracy z Egzekutywą syońską jako kierownictwem Jewish Agency, wyłoni Rada z pośród swych członków Wydział, którego kompetencye ustalone zostaną w porozumieniu z Komitetem Akcyjnym.

4. Egzekutywa syońska. w porozumieniu ze wspomnianą Radą zwoła przedstawicieli organizacyi i związków żydowskich we wszystkich krajach na wspólną konferencyę, na której ustalone zostaną formy ich udziału w działającej do chwili zebrania się Kongresu wszechświatowego. Jewish Agency. Ustala się jednak, że ilość niesyonistycznych członków utworzonej wten sposób Jewish Agency, nie może przekroczyć połowy ogólnej liczby członków. Umowy wymagają aprobaty konferencyi dorocznej.

5. Poleca się Egzekutywie wspólnie z komitetem Akcyjnym podjąć wszelkie kroki celem zwołania w wyżej wymienionym terminie żydowskiego Kongresu wszechświatowego.

Zamknięcie XIII Kongresu syonistycznego

W sobotę o godzinie 9 wieczór wiceprezydent Motzkin otwiera ostatnie posiedzenie kongresu. Dr. Hantke przedkłada rezolucye komisyi organizacyjnej dotyczące kwestyi urzędniczej, i zmiany statutów a więc przedewszystkiem rozszerzenia praw Komitetu Akcyjnego, który ma mianowicie zostać rozszerzony jako wydział kongresu i z pewnymi znacznemi ograniczeniami otrzymać uprawnienia kongresu.

Głosowanie nad wnioskami komisyi organizacyjnej miało przebieg bardzo burzliwy. Po ożywionej dyskusyi uchwalono na wniosek dra Schalita (Wiedeń) przejść do porządku dziennego nad wnioskiem w sprawie przyznania Komitetowi Akcyjnemu praw kongresu. Również odrzucono wniosek domagający się udzielenia prawa głosu członkom Egzekutywy.

NOWO WYBRANA EGZEKUTYWA.

O godzinie 4 po północy komisya permanencyjna ukończyła obrady nad składem Egzekutywy. Przedkłada ona następujący skład:

Londyńska Egzekutywa: prof. Dr. Ch. Weizman, N. Sokolow, Dr. Sołowejczyk, Louis Lipski, dr. Cowen.

Egzekutywa palestyńska: pułkownik Kish, dr. Ruppin, van Friesland, prof. Pick (Kowieński) Sprincak (Mizrachi).

WYBÓR NOWEGO KIEROWNICTWA.

Na wniosek przewodniczącego Komisyi Permanencyjnej inż. Strickera Kongres wybrał jednomyślnie nową Egzekutywę w następującym składzie: Prezydent Organizacyi — Weizmann, Prezydent Egzekutywy — Sokolow. Członkowie Egzekutywy: Dr Cowen, Louis Lipski, Dr Ruppin, col. Kish, Van Friesland, Pick, Sołowejczyk i Sprincak. Siedzibą Egzekutywy jest Londyn i Jerozolima.

W ten sposób z dawnej Egzekutywy nie zostali wybrani: Usyszkin, Lichtheim i Motzkin. Nadto głos mają w Egzekutywie członkowie Rady gospodarczej: Halpern, Naiditsch i Feiwel. Do Rady gospodarczej weszli nadto: dr Rosenbaum, dr Barth, Kapłański, Arlosoroff.

NOWY KOMITET AKCYJNY.

Poczem Kongres wybrał nowy komitet akcyjny, złożony z 35 członków (przedtem w skład Komitetu Akcyjnego wchodziło 25 członków) i 35 zastępców. Z związków krajowych Polski weszli do Komitetu Akcyjnego z b. Kongresówki: Dr Gottlieb i Lewite.

Z zach. Małopolski: Dr Ozyasz Thon.

Ze wsch. Małopolski: Dr Reich.

Z frakcyi demokratycznej: Dr Grünbaum i Dr Klumel. Z Mizrachi: Farbstein, rab. Brod i Lewin Epsztajn. Wśród zastępców członków Komitetu Akcyjnego znajduje się również Joahim Neiger (Tarnów).

Ponadto w skład Komitetu Akcyjnego weszli:A. Bernhard, Kurt Blumenfeld (Niemcy), rab. dr Chajes (Wiedeń), Florentin (Grecya), H. Freimann (Ameryka), Goldberg (Ameryka), Goldbloom (Ameryka), Hantke (Niemcy), Jacobson (Niemcy), Szmarjahu Lewin (Ameryka), De Lieme (Holandya), Mockin, nadinż. Stricker (Niemcy), Rottenberg (Ameryka), Kornheim (Ameryka), Hermann, Usyszkin (Palestyna), Berlin (Mizrachi), Fischmann (Mizrachi), Landau.

EXODUS GRUPY GRUENBAUMA.

Podczas wyboru nowej Egzekutywy grupa Grünbauma złożona z 24 delegatów demonstracyjnie opuściła salę. Kongres przyjął fakt ten spokojnie i przeszedł nad tą demonstracyą do porządku dziennego. W ten sposób ujawniła się izolacya grupy Grünbauma. Wybrano następnie sąd kongresowy i sąd honorowy z adwokatem Gronemanem (Berlin) na czele. Po wyborze Egzekutywy i przemówieniach Berlina i Dra Keca prezydent Sokolow w uroczystem przemówieniu podkreślił olbrzymie znaczenie obecnego Kongresu i wydajne rezultaty jego pracy, poczem zamknął wśród uroczystego nastroju XIII Kongres.

Kongres i publiczność, która mimo późnej pory szczelnie zapełniła galerye i loże, odśpiewała stojąco hymn narodowy Hatikwah.

Rezolucye komisyi politycznej Kongresu

Na ostatniem swem posiedzeniu kongres uchwalił jednomyślnie następujące rezolucye. przedłożone przez komisyę polityczną.

1) Kongres syoński wita z radosnem uznaniem **fakt, że** zjednoczony w Lidze narodów związek **ludów** przez zatwierdzenie mandatu nad Palestyną **uznał** niewzruszalna historyczna łączność narodu żydowskiego z Palestyną oraz

dążenie żydowskiego narodu do wolnego życia **w tym** kraju przeszłości i jego wielkiej twórczości. W wielkim kryzysie teraźniejszego świata, który to kryzys ciężko dotknął naród żydowski i zagroził jego dotychczasowej egzystencyi w dyasporze, jest **rozwiązanie** kwestyi żydowskiej kategorycznym wymogiem sprawiedliwości i niezbędnym **warunkiem** dla konsolidowania świata pod znakiem **pokojowego** współżycia narodów.

Kongres syoński upatruje

w rozbudzeniu się Wschodu

jeden z najważniejszych czynników odbudowy świata. Naród żydowski, który wraca do swej starej siedziby, jest zdecydowany wprzągnąć się całemi swemi duchownemi, moralnemi i materyalnemi siłami do tego dziś jeszcze w stadyum tworzenia się znajdującego, jednak w energię i dalekie możliwości bogatego świata, i pragnie współpracować jako równy z równymi narodami, z którymi dzieli swój los, w ścisłej łączności i przez wywołanie owocnej wspólnoty interesów.

Kongres stwierdza, że Palestyna zajmuje

miejsce siedziby narodowej żydostwa,

a to dzięki więzom historycznym, woli narodu do powrotu, pracy w kraju a nadto także dzięki międzynarodowej gwarancyi. Kongres powtarza swe oświadczenie, że

prawa wszystkich społeczności w Palestynie są i pozostaną równie święte.

Naród żydowski, który wśród najcięższych zewnętrznych i wewnętrznych warunków budzi się w obecnej chwili do nowego produktywnego życia, osiągnie przez swą narodową siedzibę w Palestynie możność całkowitego rozwinięcia swych sił w służbie postępu kulturalnego ludzkości i stanie się czynnikiem, który pokrewnym narodom przy ich ukształtowaniu się udzielić będzie mógł czynnej pomocy.

Kongres oczekuje, że również

naród arabski,

mający poza Palestyną szerokie terytorya, na których dokonuje się jego odrodzenie narodowe, będzie z rosnącem zrozumieniem darzył odrodzenie narodowe ludu żydowskiego, pragnącego żyć z Arabami w Palestynie w największej harmonii i zgodzie i uzna to dążenie jako **pozytywny i wartościowy czynnik bliskiego Wschodu.**

Naród żydowski jest zdecydowanym w całości poświęcić się historycznemu zadaniu odrodzenia swego i oczekuje od całego świata cywilizowanego zrozumienia dla wielkości i konieczności politycznej syonizmu, a także **czynnego poparcia** w ciężkiej walce o przezwyciężenie ogromnych trudności stojących na przeszkodzie w dokonaniu tego ogromnego dzieła. **Wzywa się Egzekutywę, by przez celowo zorganizowaną pracę wpływała** na ustawiczne **informowanie** opini publicznej wszystkich krajów o politycznych i ludzkich celach naszego ruchu a w szczególności, by

pracę uświadamiającą prowadziła systematycznie i wytrwale na bliskim Wschodzie i wśród narodu arabskiego.

2a. **Polityka syońska musi być** napełniona tą myślą przewodnią, że podmiotem tej polityki jest cały naród żydowski. Kongres wzywa Egzekutywę, by oparta na tej sile narodu wytrwale i planowo występowała za pełnem urzeczywistnieniem prawno publicznie uznanych w mandacie uprawnień narodu żydowskiego.

2b. Kongres wzywa Egzekutywę, by z całym naciskiem zwróciła uwagę państwu mandatowemu na fakt, że praktyki administracyi palestyńskiej w wielu rozstrzygających punktach należy uzgodnić z zobowiązaniami przyjętemi przez mocarstwo mandatowe i stworzyć w Palestynie takie polityczne, gospodarcze i administracyjne warunki, któreby zapewniły rozwój siedziby narodowej ludu żydowskiego. Między innymi należy wskazać na to 1) że rząd palestyński nie zwrócił **uwagi** na zobowiązania zawarte w art. 6. mandatu w sprawie poparcia przy podziale gruntów państwowych, 2) że liczba urzędników żydowskich **jest zmniejszana w sposób** nieuzasadniony **i nieprawny, 3) że imigracya żydowska** nadal **polega wielkim** ograniczeniom, 4) że rząd palestyński **odmawia Żydom** należnego im udziału w **publicznym** budżecie szkolnym, 5) że prawo ludności **żydowskiej przy kierownictwie** wielkich instytucyi municypalnych bywa ograniczane.

3. W zrozumieniu, że ewolucya jiszuwu żydowskiego w Erec Izrael do żydowskiej siedziby narodowej uwarunkowana jest przysługującym jiszuwowi prawem, umożliwiającem mu

regulowanie spraw wewnętrznych według własnej potrzeby,

w zrozumieniu że warunkiem usamodzielnienia się życia narodowego w Erec Israel jest uznanie Waad Leumi, jako osoby prawnej i że gminom celem zaspokojenia ich potrzeb duchowych i materyalnych przyznaje się prawo nakładania obowiązujących podatków, poleca XIII. Kongres syonistyczny Egzekutywie zażądać od państwa mandatowego **najrychlejszego spełnienia postulatów** zorganizowanego jiszuwu żydowskiego.

4. W zrozumieniu, że Palestyna wschodnia i zachodnia tworzą na zasadzie historycznej, geograficznej i gospodarczej jedność, daje Kongres wyraz nadziei, **że** ukształtowanie losów

Transjordanii,

nastąpi w zgodzie z legalnemi żądaniami narodu żydowskiego.

5. XIII. Kongres syonistyczny wita z wielkiem zadowoleniem powziętą jednomyślnie przez Senat i Kongres za aprobatą i zgodą prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki uchwałę popierająca odbudowę żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie. Kongres wyraża narodowi amerykańskiemu i jego rządowi z głębi serca płynące podziękowanie za ten akt wspaniałomyślnego i bezinteresownego działania.

6. W zgodzie z odnośnemi oświadczeniami prezydenta Weizmana wzywa Kongres Egzekutywę, by zrealizowała myśl ustanowienia w Ameryce resortu politycznego.

KRONIKA.

Kraków, 21 sierpnia.

— NOWE PODWYŻSZENIE CEN MIĘSA I PIECZYWA. Posiedzenie Komisyi cennikowej, odbyte wczoraj pod przewodnictwem wiceprezydenta dr Wielgusa, zajmowało się cennikami, wniesionymi przez cechy piekarzy, rzeźników i masarzy. Na wstępie obrad wiceprez. Wielgus i radca Ziffer złożyli sprawozdanie z zabiegów, jakie poczynili w Warszawie w sprawie pomocy rządowej dla aprowizacyi miasta, a więc podwyższenia kredytów aprowizacyjnych, kontynuowania dostawy zboża przez G. U. Z. w Poznaniu itp.

Następnie dyskutowano nad sprawą żądań rzeźników i ustanowiono cenę 1 kg mięsa wołowego z dokładką 45 tysięcy mp (rzeźnicy żądali 52 tysiące mp), bez dokładki 54 tys. mp (rzeźnicy żądali 62.400 tys. mp) cielęciny 43 tys. mp. (żądali 52 tys. mp). Ceny wędlin podwyższono o 40 proc. Przy omawianiu cennika na mięso i wędliny członkowie komisyi podnieśli fakt ustawicznego przekraczania wyznaczonych cen przez rzeźników i masarzy, przyczem domagali się rozciągnięcia dokładnej kontroli i energicznego wystąpienia prezydyum miasta wobec niesłychanej lichwy żywnościowej, uprawianej bezkarnie przez rzeźników i masarzy. Jak stwierdził referent magistratu, wpływają ze strony konsumentów do magistratu codziennie dziesiątki zażaleń z powodu przekraczania cen przez rzeźników i masarzy.

Na wniosek r. m. sen. Nowaka uchwalono odnieść się do województwa z prośbą o wydanie surowego zakazu wywozu bydła z granic województwa krakowskiego, celem zapewnienia większego spędu bydła do Krakowa.

Przystąpiono do uregulowania ceny pieczywa. Nowe ceny są następujące: 1 klg chleba żytniego z 70 proc. przemiału 8000 mp. (dotąd 7000 mp. piekarze żądali 8,8000 mp). Ciemnego 700 mp. 6 dkg bułka gładka 1100 mp, 3 dkg bułka 750 mp. Ceny powyższe ustalono, przyjmując w kalkulacyi przeciętną 830 tys. mk za 100 kg mąki żytniej, zaś 1,800—1,900.000 mp za 100 kg mąki pszennej. Uwzględniono w nowych cenach 35 procentową podwyżkę przyznaną czeladnikom piekarskim. Chleb z piekarni miejskiej podwyższono na 7000 mp, dla zakładów dobroczynnych 4500 mp, za 1 kg W sklepach 1 kg chleba może być droższy o 150 mp., bułka o 30 mp.

— SPRAWA OBJADÓW URZĘDNICZYCH była omawiana na wczorajszem posiedzeniu miejskiej komisyi cennikowej. Przedstawiciele związku restauratorów wyrazili gotowość wprowadzenia objadów urzędniczych pod warunkiem, że magistrat zapewni im dostawę najważniejszych artykułów po cenach maksymalnych. Ceny objadów byłyby w takim razie następujące: w lokalach Iszej klasy 18 tys. mp, w lokalach IIgiej klasy 15 tys. mp, w lokalach III-ciej klasy 12 tys. mp. — Komisya cennikowa uchwaliła odroczyć powzięcie decyzyi w tej sprawie do czwartkowego posiedzenia komisyi, a to celem zasięgnięcia informacyi w Warszawie co do tamtejszych cen objadów urzędniczych.

— WPISY DO MIEJSKIEJ SZKOŁY DRAMATYCZNEJ przyjmuje dyr. Wiśniowski u siebie Aleja Słowackiego nr. 7, codziennie w godzinach od 1 do 4 po południu.

— O AKCYĘ BUDOWLANĄ W KRAKOWIE. W dniach najbliższych odbędzie się posiedzenie połączonych sekcyi I. i III. Rady miasta Krakowa. Przedmiotem obrad będzie sprawa wprowadzenia w życie rozporządzenia ministerstwa robót publicznych, dotyczącego ulg budowlanych w obrębie miast.

— ZAKŁAD ROENTGENOWSKI DLA BIEDNYCH. Onegdaj na posiedzeniu komitetu dla zwalczania strupienia wśród biednej ludności uchwalono przenieść zakład roentgenowski ze szpitala żydowskiego do baraku obok szpitala się znajdującego i przystąpić bezzwłocznie do rekonstrukcyi baraku. Przedłożony plan rekonstrukcyi i kosztorys zostały przez komitet zatwierdzone, tak, że niebawem przystąpi komitet do rekonstrukcyi baraku i przeniesienia tam zakładu. Ze sprawozdania przez lekarza zakładu p. dra Früssa, złożonego okazuje się, że liczba zgłaszających się chorych ciągle wzrasta i że od otwarcia zakładu, tj. od stycznia nie było ani jednego wypadku recydywy u leczonych w tym zakładzie.

— ROCZNIK 1902 BĘDZIE WCIELONY DO WOJSKA 1 LISTOPADA. Rocznik popisowy 1902 podlegający obecnie przeglądowi lekarsko-wojskowemu, zostanie wcielony do wojska z dniem 1-ym listopada. Do tego czasu wszyscy popisowi, zakwalifikowani, jako zdatni do służby wojskowej, będą bezterminowo urłopowani.

— EMIGRACYA DO ARGENTYNY. Warszawskie biura okrętowe przewożące emigrantów z Polski do Ameryki Południowej otrzymały zawiadomienie, że na mocy rozporządzenia rządu argentyńskiego od emigrantów, udających się do tej republiki na osiedlenie wymagane są świadectwa moralności, wystawione przez policyę, sądy lub starostwa oraz świadectwa o zdrowej umysłowości i zdolności do pracy. Świadectwa takie powinny wydawać magistraty lub burmistrze z poświadczeniem przez władze administracyjne, jak starostwa, policya lub przez sądy.

— WŁAMANIE. Do mieszkania Abrahama Sterna, przy ulicy Krakowskiej l. 45 włamał się niewyśledzony dotąd opryszek. Wyrwał on kłódkę od drzwi, a dostawszy się do mieszkania rozbił szafę, z której skradł około 150 sztuk srebrnych koron austryackich oraz ponad 500 tysięcy mkp. Opryszek musiał dokładnie wiedzieć, gdzie Stern przechowuje pieniądze, gdyż włamał się do szafy z pieniądzmi, nie ruszając innych szaf, które znajdowały się bliżej drzwi.

— AWANTURY ULICZNE. W ubiegłą niedzielę aresztowała policya kilku osobników, którzy w stanie pijanym wyprawiali awantury po ulicach Krakowa.

— DOWCIPNY KALASANTY. Policya aresztowała Kalasantego Pruska (lat 35), pod zarzutem oszustw i kradzieży. Jak się okazało, Prusek od dłuższego czasu przebywał w Krakowie bez żadnego zajęcia i mieszkał w różnych hotelach, a gdy przedkładano mu do zapłacenia rachunki, Kalasanty ulatniał się. W ten sposób naciągnął Prusek niemal wszystkie hotele krakowskie. Ostatnio, kiedy już zabrakło hoteli, dowcipny Kalasanty zamieszkał u niejakiego Bobra, którego okradł, poczem powinęła mu się noga i zmuszonym był zamieszkać w bezpłatnym hotelu „pod Telegrafem".

KOMUNIKATY TEATRALNE I KONCERTOWE

— Z „OPERY I OPERETKI". Olbrzymie, wprost niebywałe powodzenie, jakiem cieszą się występy Adama Didura, zachęciło dyrekcyę do uproszenia znakomitego gościa, aby wystąpił jeszcze raz w „Fauście" jutro we wtorek 21 bm. o 7·45 wiecz. i w „Strasznym dworze" we środę 22 bm. o 7·45 wiecz.

— Z TEATRU ŻYDOWSKIEGO. Dziś w teatrze żydowskim przy ulicy Bocheńskiej wystawiona będzie poraz pierwszy w Krakowie w języku żydowskim, słynna operetka Kalmana „Księżniczka Czardasza" w świetnej obsadzie łódzkich artystów.

— Z „BAGATELI". Dziś i jutro powtórzenie sztuki „Mężczyzna i kobieta". W sobotę 25 sierpnia pierwszy występ M. Przybyłko Potockiej, Jerzego Leszczyńskiego i Wiktora Biegańskiego w komedyi Verneuila „Kochanek od serca".

—o-o—

Z OPERY I OPERETKI.

Wtorek: „Faust".
Sroda: „Straszny dwór".

TEATR ŻYDOWSKI (ulica Bocheńska)

Wtorek: Premiera „Księżniczka Czardasza".
Sroda: „Księżniczka Czardasza".
Czwartek: „Księżniczka Czardasza".

TEATR „BAGATELA".

Wtorek: „Mężczyzna i kobieta".
Sroda: „Mężczyzna i kobieta".

—o-o—

Z kraju.

O DOM DLA AKADEMIKÓW- ŻYDÓW W WARSZAWIE. Jak wiadomo gmina miała wyznaczyć plac na budowę domu dla akademików żydowskich w Grochowie. Jak się jednak okazuje, plac ten jak i na Woli, znajduje się w zbyt dalekiej odległości od miasta, skutkiem czego, na budowę domu dla akademików się nie nadaje. Wobec powyższego, powstał projekt zwrócenia się do władz komunalnych i rządu, o wyznaczenie odpowiedniego placu bądź w centrum miasta, bądź też w miejscu znajdującem się niedaleko od wyższych uczelni. W kierunku tym rozpoczęły się już pertraktacye pomiędzy przedstawicielem gminy inż. Sztylermanem, a wydz. budowlanym magistratu.

ZE SPORTU.

ZAWODY PŁYWACKIE J. M. C. A.

(Bco) We wczorajszych zawodach pływackich organizowanych przez J. M. C. A. startowały jedynie tylko sekcye pływackie klubów krakowskich a mianowicie: A. Z. S-u, Makkabi, Jutrzenki, Cracovii i JMCA.

Program zawodów obejmował pięciobój dla panów, chłopców i pań, biegi na 50 y crawlem i na 200 y stylem klasycznym, bieg rozstawny 4×25 dla chłopców i pań, skoki, boks na wodzie itd.

Styl ogółu zawodników przedstawiał wiele do życzenia. Wybijali się jedynie ponad przeciętny poziom pp. Schönfeld (Makkabi), Ritterman (Jutrz.) i Sieńkowski (JMDC). Pierwszy wszechstronnie utalentowany pływak, udowodnił przez swe zwycięstwo w biegu na 200 y stylem klas. (1'35"), że w tym stylu stanowi w Krakowie "extraklasę" i że jest bez konkurencyi Styl ten nie pozostawia u niego zgoła niczego do życzenia — jest w calem tego słowa znaczeniu — kalsycznym. Nie wątpimy o tem, że p. Schönfeld odegra b. poważną rolę w walkach o mistrzostwo Polski. Drugi z kolei, Ritterman, młodziutki talent pływacki, w zupełności opanował crawla, pływaniem bez zarzutu i z tej racyi rokuje wielkie nadzieje na przyszłość. P. Sieńkowski odznaczył się jako dobry crawlista i skoczek

Poszczególne wyniki przedstawiają się następująco:

Pięciobój dla panów: Isze i IIgie miejsca zdobywa Makkabi przez pp. Soldingera i Schönfelda.

Pięciobój dla pań: I. Estreicherówna (AZS), II. Popielówna (AZS),

Pięciobój dla chłopców: I. Rittermann (Jutrz.) II. Boczar (JMCA),

Bieg 50 y crawlem: I. Sienkowski (JMCA), II. Niewiestin (AZS); Bieg 200 y styl klas.: I. Schönfeld (Makk.), II. Wachtel (Jutrz.): sztafeta 4×25 dla chłopców: I. JMCA, II. i III, Makkabi Organizacya sprawniejsza, niż w poprzednich zawodach.

—o-o—

Poznań. PAT. Wczorajsze zawody piłki nożnej o mistrzostwo Polski pomiędzy Wartą poznańską a Ł. K. S. Łódź zakończyły się wynikiem remisowym 1:1 (1:1) Sędziował p. Mandel z Warszawy.

Lwów. PAT. Wczorajsze zawody piłki nożnej między Koroną Sambor a Białymi Lwów zakończyły się wynikiem 0:4 (0:2).

Lwów. PAT. Wczorajsze zawody piłki nożnej między Hakoah Stanisławów a Orlęta Stanisławów zakończyły się wynikiem 3:2.

Lwów. PAT. Wczorajsze zawody piłki nożnej między Pogonią W. Lwów a Sokolem Stanisławów zakończyły się wynikiem 3:1 (2:0).

* * *

Lublin. PAT. Sobotnie zawody piłki nożnej między A. S. S. a Makkabi dały wynik 3:1 na korzyść A. Z. S. Dzisiejsze zawody rewanżowe między temi samemi drużynami zakończyły się znów zwycięstwem A. Z. S. 4:0 (0:0).

* * *

Przemyśl. PAT. Zawody piłki nożnej Jutrzenka kombinowana—Polonia Przemyśl dały wynik 2:2.

Królewska Huta. PAT. Wisła—Iskra 3:2 (2:0) na korzyść Wisły.

Zurych. PAT. Zawody kolarskie o mistrzowstwo świata na szybkość odbyte w niedzielę w welodromie Oerriton dały następujący rezultat: Bieg dla zawodowców: pierwszy Moescop (Holandya), drugi Poulain (Francya), Bieg dla jeźdźców amatorów: pierwszy Michard (Francya), drugi Maccairac (Holandya).

Przegląd gospodarczy.

Z RYNKÓW KRAJOWYCH.

DRZEWO. Kraków. W tys. Mkp. Kloce dębowe okrągłe do przetarcia 1500 za 1 m sześc., — kloce dębowe na eksport do wyrobu fornierów 2500, deski dębowe materyał stolarski 2000 do 2500; deski do budowy wagonów 2000, kloce okrągłe do przetarcia materyał miękki 450 za 1 m. sześc deski materyał budowlany 1400; materyał stolarski 2200; deski rżnięte 1600; — ciosane 600—650, drzewo kopalniane 300. Popyt w kraju duży, natomiast ruch wywozowy zagranicę ustał, z powodu skutecznej konkurencyi czeskiej i rumuńskiej, Co się zaś tyczy Niemiec, to z powodu niejasnej sytuacyi, obroty z tamtejszemi firmami minimalne.

FARBY. Lwów. W tys. Mkp.: Biel cynkowa „00" 50, względnie po cenach dnia, ungier jasny zwyczajny 4,4 — ciemny 5; ugier francuski 6,5: engliszrot 7,3, frankfurterszwarz 4,8, umbra żółta 5,1 — bronzowa 6,2; — zielona 7,2; kalkblau 16; zieleń olejna gat. „30" 19. kalkgrün „Nr. 205" 11; — „Nr. 21" 12, königsgelb Nr. 39; cytrynowy 18; orange Nr. 41 — 20, minia techniczna „00" 18,5: „000" 19,5; zieleń olejna jasna „Nr. 1" 19 — ciemna Nr. 3 — 21, berlinerrot Nr. 52 — 35; — Nr. 51 — 40, kraprosa „Nr. 67 — 36, cynober czerwony „Nr. 333" jasny 45, — „Nr. 334" ciemny 46, — „Nr. 53" chemiczny 60; chromgelb w kawałkach „Nr. 62" — 125.

SKÓRY. Poznań. W tys. Mkp. Skóry podeszwiane w połówkach 235; krupony 335; wierzchni box calf 60, skóry alunowe 200; faledry 360; blankowe czarne i brunatne 377,5.

Wilno. W tys. Mkp.: Skóry surowe lekkie 1100 za pud, — ciężkie 1300, podeszwy lekkie 95 za funt, ciężkie 90—95; średnie 85; chrom I. gat. 65 za stopę kw; II. gat. o 10 procent taniej, chrom surowiec 1 dolar za skórkę cielęcą.

Bydgoszcz. Pasy napędowe skórzane z belgijskiej skóry za 1 kg. 700000.

Poznań. W tys. Mkp.: Skóry bydlęce solone 30, — suche 50, skópowe suche 36; — solone 19. — solone gołe 26; — suche gołe 26; końskie solone 650; — suche 550; kocie 15; źrebięce solone 150; — suche 150; cielęce solone 260; — suche 170, kozie solone 100; — suche 140; zajęcze zim. 14; królicze 19; sarnie letnie 15; jagnięce 10, włosie z ogona za funt 100, — z grzywy za funt 50. Tendencya nieustalona.

—o-o—

PODATEK PRZEMYSŁOWY. Na podstawie rozporządzenia ministeryum skarbu, podatkowi przemysłowemu podlegają przedsiębiorstwa, obliczone na zysk oraz zajęcia przemysłowe i samodzielne wolne zajęcia domowe.

Za podstawę do obliczania podatku przemysłowego służy obrót, osiągnięty przez przedsiębiorstwo, względnie zajęcie w każdem półroczu, a dla przedsiębiorstw handlowych pierwszych dwóch kategoryi i przedsiębiorstw przemysłowych pierwszych pięciu kategoryi, w każdym miesiącu roku podatkowego.

Podatek przemysłowy dla wszystkich przedsiębiorstw i zajęć wynosi 2 procent od sumy obrotowej. Podatek przemysłowy pobiera się w formie przedpłaty (patentu), uiszczonej przez nabycie właściwych świadectw przemysłowych i w postaci dopłaty, stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą podatku przypadającego w wysokości 2 proc.. a sumą przedpłaty.

Podatek przemysłowy bez obowiązku przedpłaty, opłacają samodzielne wolne zajęcia zawodowe.

Po upływie każdego półrocza kalendarzowego w terminach za pierwsze półrocze od 1 lipca do 1 sierpnia i za drugie półrocze od 1 stycznia do 1 lutego, należy złożyć właściwym władzom podatkowym I-ej instancyi zeznanie na piśmie o obrocie według ustanowionego wzoru.

Przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań, winny składać zeznanie o obrotach właściwym izbom skarbowym. Przedsiębiorstwa opłacające podatek w stosunku do miesięcznego obrotu, winny po upływie każdego miesiąca kalendarzowego, najpóźniej do d. 15-go następnego miesiąca, wpłacić do kasy skarbowej podatek przemysłowy, przypadający od obrotu za ub. miesiąc, z potrąceniem części sumy, uiszczonej tytułem przedpłaty, jaka odpowiada ilości miesięcy roku podatkowego, w ciągu których podatek będzie uiszczony.

TRANSAKCYE HANDLOWE W OBCYCH WALUTACH. Krakowska Izba handlowa i przemysłowa zwraca uwagę sfer przemysłowych i handlowych, iż w myśl obowiązujących przepisów ustawowych są wszelkie transakcye handlowe wewnątrz kraju w obcych walutach zabronione.

Wszelkie zatem sprzedaże towarów za obcą walutę są przeciwne obowiązującemu prawu.

—o-o—

Waluty i dewizy na giełdzie krakowskiej 20 b. m. Dolary St. Zjedn. 275—270.000 Funty sterl. 1,235—1,230.000, Franki francuskie 14.400—14.250, Franki szwajcarskie 49 000 Marki niemieckie 0 06½

Z giełdy.

Kraków, 20 sierpnia.

Wzmożona podaż, cechująca od kilku dni rynek efektów, powoduje coraz większy spadek kursów. Z dnia na dzień tracą na kursie wszystkie niemal papiery, a nieliczne transakcye, zawierane na ultimo nie zwiastują rychłej poprawy. I tak podczas, gdy w ubiegłym tygodniu robiona Zieleniewskiego po 2900 na ultimo, wczoraj ofiarowano go również na koniec miesiąca po 2200 — bez nabywców.

Obroty pozagiełdowe stały pod znakiem takiego samego osłabienia. Jaworzno robiono po 3200; Gazy p 5300; Chybie 1700; Lokomotywy 190; Azot 125 itd,

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye	
	20 VIII.	17 VIII.
Polski Bank Przem. I-VIII	165—95	100—107
Bank Hipoteczny	130—140	130
Bank Małopolski	—	105—110
Ziemski Bank Kredyt.	54—45	47—52
Powszechny Bank Kred.	—	—
Bank Komercyalny I—IV	—	32
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	600	—
Polskie Tow. handl.	74—72	80—76
Handl. Sp. akc. „Impex"	1,2—1.275	1,3—1,5
„Pharma" Mag. Jawornicki	220—225	225—235
Tow. han. Bracia Rolniccy	45	44—46
„Polski Glob"	8—7	—
C. Hartwig, Poznań	—	—
Żegluga Polska	26—22	27—22
Warsz.Tow.Trans.i Żeglugi	—	—
Zieleniewski I—IV	1800—1900	1975—1850
H. Cegielski, Poznań	147—153	153-160-155
Parowozy I-III.	110—110	140—125
„Automoto" fabr.samoch.	—	—
„Lemiesz" fabr.masz.roln.	—	—
„Trzebinia" żel.	270—275	290—245
Zakłady amunic. „Pocisk"	—	—
Huta żelazna, Kraków	—	—
W.Kucharski fabr. metal.	—	—
Herzfeld-Victorius, odl. żel.	—	—
Fab.Portl.-Cem.Szczakowa	—	—
„Górka" fabryka cementu	2500—2550	2800
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	1200—1100	1300—1150
„Tepege" Tow. dla prz.gór.	620—580	625—610
Ska akc. przem. naft. i g. z.	—	—
Karpackie Tow. naftowe	—	—
Akc. Tow. naft. „Galicya"	—	—
A. T. dla przem. oleju skal.	—	—
Polska Nafta	130—135	135—130
„Pokucie" Naft. Sp. akc.	125—140	115—130
„Oikos" T. A.	650	750—800
„Pezet" Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	120—130	115
Fabr. przet. tł. w Trzebini	750	—
„Krakus" Zj.fab. prz.wysk.	160—170	155—150
Fabr. cukru w Chodorowie	1300—1350	1360—1250
Fabr. porcel. w Ćmielowie	250—220	250—230
Elektr. w Sierszy I-IV	72—74	77—74
S. W. Niemojowski	—	—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	80	85—80

Giełda warszawska

Warszawa 20 b. m. (PAT.) **Giełda. Akcje.** Podane cyfry rozumieją się w tysiącach Mp. Bank Małopolski. Kraków 100-102½-95 Bank Przemysł. 110 Bank Zw. Sp. Zarobk. 475-625, Cegielski 140—160—155, Modrzejów 1,450.000—1,400.000—1,450.000, Rudzki 575—610, Ursus 800—820, Parowozy 142½—145—140 Żegluga 30—32, Spirytus 1,250.000—1,200.000 — Polska nafta 120—125, Siła i Światło 500 475 Lilpop-Rau 195—185—205. Starachowice 900 87½-925 Potisk 155—170-140, Zieleniewski 1,850.000—1,800.000-1,825.000 Chodorów 1,300 000—1,250.000 Trzebinia — Ćmielów —.

Giełda warszawska z dnia 20 b. m. (PAT)

Dolary Stanów Zjedn. tranzakcya 246000. Dolary kanadyjskie tranz. —.—. Franki francuskie —.—, Korony czeskie 7150, Funty angielskie —.—, Franki belgijskie —.—. Marki niemieckie —.—, Korony austr. —.—. Liry włoskie —.—.

Czeki: Belgia tranz. 10500. Berlin tranzakcya 0.05.75 Gdańsk tranzakcya 0.05.75 Holandya tranzakcya —.— Londyn tranz. 1125.000—1.120.000, Nowy Jork tranz. 240000. Paryż tranzakcya 13600. Praga tranz. 7200. Szwajcarya tranzakcya 44500, Wiedeń tranz. 347. Włochy tranz. 10580.

Giełda lwowska

Lwów. 20 VIII. PAT. Giełda. Akcye. (Cyfry w tysiącach i tylko w transakcyach). Bank akcyjny hipoteczny 120—140. Małopolski 95; Powszechny Kredytowy 20—22; Przemysłowy 90—93; Ziemski Kredytowy 50—56; Bracia Biskupscy 250; Browary Lwowskie 2000; Chodorów 1225—1250; Cegielski 150—170; Ćmielów 215—220; Gafota 23; Oikos 655—706; Parowozy 135—140; Nafta 130—135; Rakszawa 600—620; Siersza elektr. 70; Tesp. 1300—1525; Zieleniewski 1800—1875.

Waluty: Gotówka. Funty 1175000—1250000; Czeki 1175000—1250000; tr. 122500—1235000; francuskie czeki 13950—14300; tr. 14000—14250; szwajcarskie gotówka 48000—49500 tr. 49000; czeki 49500—50500; tr. 50000 austryackie czeki 3.88—3,96, tr. 3,92; czeskie czeki 8000—8300; tr 8100—8250; niemieckie 0.07—0.09, tr. 0.07 trzy czwarte —0.08 i jedna czwarta.

Lwowska giełda zbożowa

Lwów. PAT. Giełda zbożowa (Cyfry w tysiącach). Pszenica tegoroczna 820—840, żyto tegoroczne 380—400, jęczmień browarniany przemysłowy 350—365, owies zeszłoroczny 530—550. Ruch ożywiony. Ogólny obrót powyżej 160 ton. Silna podaż w życie nowego zbioru, przy licznym popycie. Ponadto ofiarują pszenicę dobrej jakości nowego zbioru. Tendencya zniżkowa. Usposobienie ożywione.

Giełda zurychska.

Zurych. PAT. Otwarcie giełdy godzina 10. Berlin 0.0001.40; Holandya 217 i pół; Nowy Jork 553; Londyn 25,19; Paryż 30.55; Medyolan 23.72 Praga 16.15; Budapeszt 0.03 i jedna ósma; Bukareszt 2.45; Belgrad 3.77 i pół; Sofia 4.60; Warszawa 0.0023; Wiedeń 0.0077 trzy czwarte austr. koron a stemplowane 0.0078 i jedna czwarta.

TELEGRAMY.

Pogłoski o zamachu na Stresemanna

Berlin. PAT. Polradio. Pogłoski o zamachu na kanclerza Stresemanna zostały oficyalnie wyjaśnione w sposób następujący: W niedzielę do ogrodu przy pałacu kanclerza wkradło się dwóch niewykrytych osobników, których policya spłoszyła strzałami z rwolwerów. Należy przypuszczać, że chodziło tu o zwykłe usiłowanie kradzieży.

Treść odpowiedzi belgijskiej

Paryż. (AW) Korespondent brukselski „Tempsa" zapewnia, że odpowiedź rządu belgijskiego zawiera ta będzie odrzucenie angielskiego punktu widzenia w sprawie pierwszeństwa pretensyi, któremu da rząd angielski wyraz w ostatnim swoim kroku. Nota belgijska nakreśli dalej konieczność współpracy sprzymierzonych dla definitywnego uregulowania reparacyj. W związku z tem zwróci rząd belgijski uwagę na opinię ewentualnego organu rzeczoznawców, która w dużej mierze przyczynić się może do wyjaśnienia niejednej sprawy. W Paryżu spodziewają się, że dokument belgijski przesłany zostanie najpóźniej w środę rano do Londynu.

Cuno do Londynu

Paryż. (AW) „Temps" dowiaduje się, że b. kanclerz niemiecki dr. Cuno udaje się do Londynu na zaproszenie jednego z członków poselstwa angielskiego w Berlinie.

Kryzys przemysłu saskiego

Wiedeń. (AW) Wedle informacyi „Neue Fr. Presse" przemysł saski przechodzi obecnie ciężki kryzys. Powodem tego jest tak podwyższenie taryf kolejowych, jak i wyngrodzeń robotniczych. Przemysł metalowy jest zmuszony w dużym stopniu ograniczyć produkcyę, a niektóre zakłady przemysłowe zwolniły już 25 procent robotników. Podobnie w ciężkiej sytuacyi znajduje się przemysł tekstylny, który w bieżącym tygodniu zaprowadził już 24 do 30-godzinny tydzień pracy.

Z PALESTYNY.

STACYA RUTENBERGA W RUCHU. Od 2 tygodni stacya Rutenberga znajduje się w normalnym ruchu. Wszystkie ulice miasta oświetlone są od zmierzchu do godziny 11-ej w nocy, punkty zaś oddalone od centrum miasta oświetlone przez całą noc.

CZASOPISMO SZACHISTÓW. Szachiści palestyńscy, zorganizowani w specyalne stowarzyszenia i kluby szachowe, przystępują do wydawania miesięcznika hebrajskiego „Ha-szachmat", poświęconego grze szachowej. Czasopismo to zapewniło sobie już współpracę najlepszych szachistów żydowskich całego świata.

Z KOLONII. W kolonii Nes Cijonah 12 rolników trudni się obok zwykłego swego zajęcia, plantacyi pomarańcz, także chowem pszczół. Kolonia ta liczy około 1,000 ulów. Pszczelnictwo zyskuje tu rok rocznie na popularności, a liczba ulów w miarę tego również wzrasta. Hodowla pszczół ma wiele stron dodatnich, a głównie to, że plony jej występują już po krótkim bardzo czasie. Już w pierwszym roku ul z rojem pszczół wartości około 2 funty przynosi 70 proc. włożonego kapitału, w drugim zaś roku przynosi dochody, dochodzące do 4 funtów szterlingów.

ROZSZERZENIE PROGRAMU BECALELU. W Becalelu otwarty został nowy dział: galwanoplastyki (pozłacanie, posrebrzanie, niklowanie i odlewy bronzowe). Dotychczas roboty z tego zakresu usuteczniano w Egipcie. Brak pracowni galwanoplastycznej stał na przeszkodzie otwarciu rozmaitych gałęzi przemysłu, co odtąd ustanie. Na czele tego działu stanął p. Blank, dotychczas zajęty w wielkich zakładach tego rodzaju w Rosyi i Ameryce.

ODROCZENIE UTWORZENIA ADVISORY COUNCIL. Utworzenie Advisory Council znowu zostało odroczone, albowiem jeden z 6 członków, którzy ubiegłego tygodnia oświadczyli gotowość współpracy, podał się do dymisyi. W Advisory Council pozostało zatem tylko5 arabskich członków gotowych do pracy.

Drobne ogłoszenia.

Kilka kas ogniotrwałych nowych pierwszej jakości, okazyjnie do sprzedania. Informacyi udzieli z grzeczności Sperling, Krzywa 3, między 3—4 pop. 1306

Praktykanta przyjmie skład papieru, Basztowa 14. 1309

Poszukuje się zdolnej ekspedyentki(ta) z działu konfekcyi damskiej za dobrem wynagrodzeniem. Zgłoszenia pisemne z odpisami świadectw pod „Zdolna" do biura ogłoszeń Stattera, Grodzka 13. 1307

Inteligentna wykształcona pielęgniarka poszukuje posady do dziecka. Łaskawe zgłoszenia pod „Siostra" do Adm. N. Dz. 877

Praktykant do biura ze szkołą handlową lub średnią poszukiwany. Zgłoszenia: Fabryka czekolady, Dębniki, Konfederacka 1.

Panna z dokładną znajomością buchalteryi podwójnej (amerykańskiej) i korespondencyi, będzie natychmiast przyjętą. Zgłoszenia pisemne pod „Fachowa siła" do biura ogłoszeń Feliksa Stattera, Grodzka 13. 1298

Odstąpię pokój frontowy z piecem kuchennym w dzielnicy XXII. Zgłoszenia pod „O. W." do Adm. N. Dz. 865

Powróciłam 12 go b. m. i przyjmuje nadal szycie sukien w prywatnych domach. Zgłoszenia a Gosang, Brzozowa L. 9. 854

Panienkę do prowadzenia podręcznych ksiąg w składzie farb detalicznych przyjmie Perlberger. Rynek Jos. 18. 878

PANNA

do 2 chłopców 8 i 4 lat potrzebna natychmiast. Kwalifikacye konieczne. Mieszkanie z utrzymaniem i płaca miesięczna. Wiadomość Schreiber, Stradom 21. 876

Słuchaczka filoz. 875

prowadzi lekcye zbiorowe i pojedyncze języka hebrajskiego w zakresie klas normalnych i gimnazyalnych. Warunki przystępne. Zgłoszenia między 10—1 i 3—6 A. Jonas, ul. Dietla 7. III.

Wpisy do Szkoły Zawodowej Ogniska Pracy

na oddziały bieliźniarski, krawieczyzny i robót ręcznych ul. haftów i filetów **rozpoczną się dnia 20 bm.** Wpisy przyjmuje się w kancelaryi ul. **Mikołajska l. 9, od godziny 12—2. popoł.**

Dla niezamożnych ulgi w opłacie. 861

Rok szkolny rozpoczyna się z dniem 1 września br.

Cukier gdański i ryż

już nadszedł do firmy:

M. HOFFMANN,

Dom Handlowy i Komisowy Kraków, Floryańska 49.

Telefon 1363. 1258

Adres telegraficzny: **Handlokomis.**

WIĘKSZE PRZEDSIĘBIORSTWO

(dział tekstylny) na Śląsku Cieszyńskim stale dobrze prosperujące

poszukuje spólnika

z większym kapitałem celem rozszerzenia przedsiębiorstwa. Zgłoszenia pod „Bardzo rentowne" do Biura ogłoszeń Feliksa Stattera Kraków, Grodzka 13. 1299

CAZIMI 1305

Metamorphoza

KREM-MYDŁO-PUDER

udelikatniają cerę usuwają wszelkie jej wady.

ŻĄDAĆ WSZĘDZIE! ŻĄDAĆ WSZĘDZIE!

Wytwórnia artystycznie ręcznie wykonanych dywanów smyrneńskich

Pauliny Landau i Elżbiety Semler,

Dziedzice

poleca:

Gotowe dywany w najpiękniejszych kolorach i perskich deseniach we wszystkich wielkościach po najniższych cenach dziennych. Zastępcy poszukiwani. 1373

ESENCYE, OLEJKI ETERYCZNE,

farby nietrujący i t. p. przetwory chemiczne pierwszorzędnych firm zagr. poleca w oryginalnych opakowaniach ze składu swgo

EMIL SCHMIERER, Lwów, ul. Ochronek 10.

Odda zastępstwo na Kraków i okolicę.

Najkrótsza droga !! Najszybsza podróż

do

Brazylii i Argentyny

(Ameryka południowa) 383

Okręty odjeżdżają: Atlanta 10 sierpnia. Franceska 14 września. Sofia 12 października.

Osobne specyalne pociągi wprost do portu.

Całe koszta podróży 3-cią klasą dolarów **63.** Karty okrętowe sprzedaje i udziela bezpłatnie wszelkich informacyi

COSULICH LINE

Warszawa, Królewska 39, Kraków, Radziwiłłowska 23

Korespondentka - stenografistka

polsko-niemiecka, pisząca biegle na maszynie do biura fabrycznego poszukiwana. Zgłoszenia: Fabryka czekolady, Dębniki, Konfederacka 1.

MASZYNA DO PALENIA KAWY

wraz motorem i transmisyą okazyjnie do sprzedania. 1316

L. WITTELS, Lwów, Panieńska 9.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart. Red. odpow. Jakób Freund. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7.